

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld. za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 0 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnistvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovoliijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vprašanje o majhnih zemeljskih posestnikih na Angleškem.

Jedno najbolj zanimivih vprašanj, s katerimi se bavijo sedanji angleški ekonomisti, je vprašanje, da bi se osnovala majhne kmetije, kakeršnih dose-daj še ni bilo na Angleškem. Kakor je znano, se je na Angleškem poslednji čas osnovalo društvo, ki ima pomagati kmetom nakupovati majhna posestva. Nedavno se je v Londonu sešel velik tabor, kateremu je predsedoval lordmayor, in sklenil podpirati napominano društvo. Na shodu se je mnogo zanimivega govorilo o sedanjem stanju zemeljskega posestva na Angleškem in o neznatnem številu majhnih posestnikov v Angliji. Predno analizujemo te govore, moramo povedati, da je v Evropi ni dežele kjer bi bila zemlja manj razdrobljena kakor na Angleškem, kjer na dvajset tisoč prebivalcev pride samo jeden lastnik zemlje; na Škotskem je to razmerje 1 : 25 in na Irskem 1 : 79. Kar se tiče poljedelstva, se vidi, da se o sedanjem času opušča pridelovanje žita od leta do leta, ter lastniki in najemniki popuščajo obdelovanje zemlje in rajše živino redé V 1882 je bilo na Angleškem 10,620.196 akrov posejane zemlje, vlani jo je pa bilo le še 10,113.264 akrov, dočim je pašnikov bilo 1882. l. samo 24,963.205 akrov, vlani pa že 25.667.206 akrov. Primerno se je tudi povečala reja živine.

Na tem tabornji je lordmayor omenjal, da bode namen tega društva jako oviralo prizadevanje velikih posestnikov arondovati svoja posestva, kateri veleposestniki zemljo plačujejo za 20% ali celo za 50% predrago, ako se prilaga njih posestvu. V tem oziru je, po njegovih besedah, zakon popolnem brez vse moči, dočim je velika potreba pomnožiti male kmetije. Sedanji čas služi zemlja pri nas za razkošnost bogatinov.

Za njim je drug govornik Russel omenjal veselo prikazen, da čuti prebivalstvo po mestih in vaseh vedno večjo željo, pridobiti si zemlje in napraviti si svojo hišo. Tem, kateri ugovarjajo, da ni moči napraviti malih kmetij, je Russel jasno nasprotno dokazal. Po njegovem mnenju more mali kmet bivati in vspevati, ne da bi rušil kak zakon priznane političke ekonomije. V potrjenje tega je kazal na 35 zemljedelcev Novo-Forskega okraja, katerim se je bilo posrečilo pred 25 leti pridobiti

nekaj zemlje in razdeliti jo mej seboj. Nekateri teh kmetov imajo po 10, večina po 5, nekateri pa tudi manj kakor pet akrov zemlje. Kateri imajo po 5 akrov, žive popolnem srečno. To je najboljši dokaz, da tudi majhne kmetije morejo vspevati na Angleškem. Vprašanje o majhnih kmetijah se ne sme pustiti z oči, ampak s tem se morajo resno baviti vsi, katerim je blagor ljudstva pri srci. Russel misli, čim več bode zemeljskih posestnikov, tem večje bode narodno blagostanje, in ti tudi ne bodo poslušali socialističnih nauk, ki prihajajo s kontinenta.

Sledeči govornik sir Loyd Lindsay je konstatoval, da kmetijstvo hira od leta do leta, v vsakej grofiji se dobi več ali manj neobdelane zemlje, na katerej raste le slaba trava. Uzrok temu je nepravilno razdeljenje zemlje in pomanjkanje majhnih kmetij. Ko je govorilo še nekaj govornikov, je tabor skoro jednoglasno sklenil podpirati napominano društvo.

Nova postava proti delomrznim ljudem, potepuhom in prosjakom.

(Dalje in konec.)

V tem pa, ko se bode lajšalo zlo, bode ob jednom segati do delomrznje in prosjaštva korenin zdraviti organizma bolne vrhove. Naloga ni še splošna s tem, da je moči zlo prekladati z javnih cest in potov v prisilna zakotja. Nego zasledovati je žilo delomrznje do tja, kjer se pričenja, kjer je njeno seme. Zakaj in kako kdo postane vlačugar, prosjak, nepokornež in tako dalje, to je treba imeti na razpregledu, morebiti s pomočjo dobre statistike in potem iz opazovanja tega zamisliti primerna sredstva, ki ne bodo le vedela, delomrznjo pokoriti, nego jo tudi v kali moriti in celo nemogočo delati. Virov za delomrznjo nam vsakdanje življenje res da odgrinja obilo; nekateri so redki, originalni in individualni, in proti le-tem se kaj splošnega ukreniti ne da, skrbeli bodo torej, da od delomrznje nikdar ne bo čisto osvobodjena družba; toda so drugi viri, ki bruhaajo iz sebe mogočne kontingente popačenih in delomrznih elementov, te pa utegneta zajeziiti organizacija in sistem.

Dvojbe ni, da je tudi delomrznja organska odsedlina socialnega vprašanja, ki sestoji iz agrarnega in delavskega. Dokler bodo tisočine kmetov, kakor bi trenil, lahko prišle ob svojino, na beraško

palico, ni treba misliti, da iz teh vrst ne bo nobene delomrznje navzlic ostrim postavam in prisilnim zavodom. Kmet že sam ne ve, ali se mu izplača še delati ali več ne, ker ne pridela toliko, da bi lahko plačal davke in obresti svojih hipoteknih dolgov. Sam gospodar popušča delo, popušča ga vsa hiša in če se je poprej naraščaj že zgodaj privadil dela, sedaj se zgodaj privadi lenobe.

In prav tako bode v delavskih vrstah še le tedaj zginila delomrznja, kadar v njih zavlada veselje do dela. Toda, kako naj delavec v tovarni, v rokotvornici ali v preprosti delavnici dela z veseljem, kadar le dobro ve, da si ne pridobi niti toliko, da bi mogel s svojo obitelji brez prosjačenja živeti? Dokler si delavec ne prisluži vsaj toliko, kar najbolj potrebuje za-se in za svoje in dokler bode le stroj pod neomejeno oblastjo gospodarja-kapitalista, tako dolgo je zastoj pričakovati, da bode rač pri delu.

Cela literatura je že nastala o načelu, da delavec mora imeti delež od čistega dobička tovarničarjevega. S tem, da bi imel delavec veselje za delo. Poskusi na to stran učinjeni, pokazali so, da ta pot drži do povzdige delavskega stanu in do pokopa delomrznje. Tako je to poskusila v Angliji firma Henry Briggs et Comp. še pred mnogimi leti in 1868. l. bilo je 20 tacihi firem. Tudi Pariška firma Leclair 1838., sedaj Redouly et Comp. odstopila je svojim delavcem nekoliko svojega dobička, izplačala jim je v letih 1842—1880 2,367.017 frankov. Takisto se je stvar tudi dobro obnesla v Švici in v Nemčiji.

Le cel sistem pravil in postav, ki bode obrtniško delo zopet v red in ustroj postavil, in pa ki bode pripravil agrarne razmere v stanovitih tirove, bode tudi glavo strl delomrznji v vseh njenih oblikah. Splošnja uprava in zakonodavstvo naj tudi gleda, da mladina dobi po učilnicah dobro odgojilo, vzbudilo k delavnemu in poštenemu življenju, k vesti in blagonravju. Urediti je tudi treba domovinsko pravo, urediti zlasti tudi poselske in delavske redove po deželi, ki pač sedaj še neso taki, da bi v strahu in redu držali posle, ki s svojimi gospodarji pometajo in pri delu nečejo poznati nobenega reda, ga kar nič ne spoštujejo. Poslu je svet odprt in vanj gleda z lahkovernimi očmi; ako je treba, da se ne potepa od hiše do hiše, potem je tudi treba,

LISTEK.

Za dragocenim korenem.

(Iz življenja kitajskih pogozdnikov.)

(Povest A. Ja. Maksimova, posl. I. P.)

X.

Tri blaga neba: žen-šen, sobol in trava ula-cau.

(Dalje.)

Poslednji ni slutil zvijače, vsprejel ga je prijazno, oblekel, nasitil, in dal mu čudodejna zdravila, da si ozdravi rane na nogah, in še denarja. Ko je jedel, ko mu je dobri Ula-Džan prevezaval rane, ogledal je, kje kaj leži, kje hrani njegov nasprotnik svoja bogastva, in kako bi bilo mogoče udreti v njegovo hišo... Džanz-Lun sklenil je ubiti Ula-Džana in prisvojiti vsa njegova bogastva. Prvo noč je zlojed udril v hišo Ula-Džana, in spečega zabodel v srce... Ula-Džan je samo izdihnil in umrl, umrl mirno, kakor bi že bil pričakoval smrti. Džanz-Lun je planil k skrinjam ubitega.

Odrpl je jedno, globoko je segel v njo s svojo okrvavljeno roko, pa hitro jo nazaj potegnil ves prestrašen, skrinja bila je polna kač... Odrpl je Džanz-Lun drugo skrinjo, in skočil nazaj: namesto srebra je v njej sedela čudna pošast... Prestrašeni ubijalec bežal je iz hiše, kar se je ožarila hiša z veliko svetlobo in pred začudenimi očmi Džanz-Luna prikazalo se je sam božestveni Fo... Prestrašeni ubijalec pal je na tla in zatrepetal. „Nehvaležni, neusmiljeni Džanz-Lun, zagrmel je Fo, ti si storil strašno zločinstvo!... Ubil si tega, ki ti je ravno kar skazal usmiljenje, te prijazno vsprejel, nasitil, oblekel in ozdravil... Ti, gnusni človek, hotel si prisvojiti si njegove zaklade, pa jaz sem je premenil v gade... Džanz-Lun, ti si zaslužil strašno kazen!... Vedi, da vse bogastvo Ula-Džana bilo je in je v njem samem... Velim ti vzeti truplo tega svetnika in na svojih ramah nesti ga v hrbet Sihote-Alina. Zakoplji ta dragoceni prah v ljudem nepristopnej soteski... Naredil bodem, da spomin na dobrega Ula-Džana ne mine, dokler bode stal svet; ne mine pa tudi spomin na tvoje gnusno zločinstvo!... Ko zakoplješ Ula-Džana, razpadeš na

tisoče koscev in vsak kosec tvojega telesa se spremeni v volka z rudečo dlako, da bode vsak videl kri svetnika, katerega si ubil... Stražil bodeš zaklade, katere jaz ustvarim iz prahu Ula-Džana, stražil na tisoče tisoč let!... Pojdi, izpolni mojo voljo!... Svetloba je minula in Fo je izginil... Džanz-Lun, gnan od neznane moči, zadel je na rame truplo Ula-Džana in odšel je z njim, kakor mu je ukazal Fo. Hodil je dolgo, neprestano in nazadnje prišel je do hrbta Sihote-Alina. Tu se je pokazala dobrotljivost božestvenega Fo-a. Rana na nestrohljivem telesu Ula-Džana se je kar odprla in kapljo za kapljo je iz nje curljala dišeča kri. Vsaka teh kapelj udrila je globoko v zemljo in ta trenotek je iz nje zrastle čudodejni koren žen-šen. Dolgo se je potikal ubijalec s truplom na rami po Sihote-Alinu, iskajoč za ljudij nepristopno sotesko, a kri je vedno tekla in preminjala se v žen-šen. Večkrat je Džanz-Lun počival, vselej je pazno položil truplo na zemljo in takoj je okrog in na tem mestu, kjer je ležalo truplo, zrastle trava ula — druga blagost, katero je daroval Fo ubogim ljudem v spomin poštenega Ula-Džana... Nazadnje je Džanz-Lun na-

da se ga tesneje priklene k hiši, kateri je delo obljubil. In tako je mnogokaj, kar bi se bilo že zavoljo sebe samega predružititi moralo, kar pa bi tudi služilo v ta namen, ki si ga je pred oči vzela nova postava proti delomrznosti. Upajmo tedaj, da se bodo hotela tudi vsa razna sredstva, ker se je izrekel blagovoljni namen. M-j-r-n.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 6. avgusta.

Izvedenju novega zakona proti delomrznim ljudem stavijo se vedno večje težave. Zlasti občine okrog Dunaja imajo mnogo neprijetnosti. Ne le, da so njim z novim zakonom napravili mnogo stroškov, ki neso v nobeni razmeri s koristmi, ki jih jim obeta novi zakon, temveč sili jih celo, da naj li iz mest poslanim ljudem preskrbele primerno delo. Kje pa hoče ta ali ona kmetska občina dobiti za mnoge take ljudi primerne dela. Ta ali oni se je v mestu izučil kakega rokodelstva, katerega ni na deželi. Kaj hoče storiti kmetska občina z njim. Zemlje ne zna obdelovati, v prisilno delavnico ga ni moči poslati, ker zatrjuje, da bi rad delal, ko bi delo imel. Tudi se bodo stroški za ubožce jako povišali. Dozdaj je ubožec dobival po 1—3 gld. na mesec iz občinske blagajne, drugo je pa pri milosrčnih ljudeh sprositi. Sedaj mu bodo pa morali vendar nekaj več dati, kajti s 4 do 10 kr. na dan pač nikdo živeti ne more. Povišati bode treba občinske doklade, katere pa že sedaj neso majhne. Novi zakon bode koristil velikim mestom, kajti pomagal bode odganjati proletarijat, in tako bode dobro sredstvo proti anarhističnim rovanjem, kmetske občine bodo pa hudo zadete. Najslabše je pa pri tem zakonu to, da ni pravih pogojev zanj, to je, da ni po dejanskih razmerah urejeno dovolj pravo in preskrbovanje ubogih.

Hrvatska opozicija obrnila se je do predsednika saborovega, da naj skliče sabor zaradi listin, ki so odnešene iz deželne arhiva v poslopje deželne vlade. Sabor se pa, kakor čujemo, ne bode takoj sklical, kajti vladna stranka tolmači dotične določbe tako, da je predsednik sicer dolžan sklicati sabor, a ni navezan na nikak obrok. Kaj je zaradi te stvari storiti v saboru, v tem nestra stranka prava in nezavisna stranka jedini. Starčevići bi radi, da naj se takoj predlaga, da se ban toži, nezavisnjaki pa hočejo, da se pred vsem vlada naprosi, da vrne arhivu dotične listine. Ko bi to še ne pomagalo, potem naj se še le napno huje strune. — V tem se pa že iz Zagreba poroča, da so se dotični akti na banov ukaz že odposlali v Pešto. Najbrž bode tudi vse prizadevanje zastoj, da bi kdaj jih Hrvatje dobili nazaj.

Patrijarhova stranka bode skušala na cerkvenem kongresu ogerskih in hrvaških Srbov doseči, da bi se v prihodnje pomanjšalo število posvetnih kongresnih članov. Duhovne člane patrijarh že prisili, da plešejo, kakor jim on gode, posvetni pa hočejo večkrat imeti svojo voljo. Zategadelj bode pa patrijarhova stranka napela vse svoje sile, da zmaga pri bodočih volitvah, podpirala jo bode pa ogerska vlada.

Vnanje države.

Kakor se govori, snideta se avstrijski cesar in ruski car v Kremsieru na Moravskem. Delajo se tam baje za ta vsprejem velike priprave. Shod bode v dneh od 24. do 26. avgusta. Dva hotela so v Kremsieru že najeli in jeden dvorni uradnik je prišel tja.

Ruski naučni minister Deljanov bode odstopil ter bode zamenil državnega tajnika Grotha kot oskrbnik „ustanovin carice Marije“. Groth se pa umakne v privatno življenje, kajti on je že jako

star, jedini še živi sošolec pesnika Aleksandra Puškina.

Črnogorski knez misli še neki ta mesec odpotovati v Sredec, da pohodi bolgarskega kneza. Potoval bode čez Carigrad, kjer bode več dni sultanov gost.

Turčija sklenila je z nemškimi častniki v turške vojne službi nove pogodbe. Povišala jim je plačo za 30%. Poleg tega dobé pa ti častniki še neko vsoto za odškodovanje, ker izgube pravice do pokojnine v nemški armadi. Kähler paša je dobil 1700 turških funtov, drugi nemški generali pa po 1300 turških funtov.

Vsi listi bavijo se s člankom, kateri je objavila „Nordd. All. Zeit.“, ki napada Francoze. Ugiba se, kaj da je pravi vzrok takej razdraženosti organa nemškega kancelarja. Dotični članek „Tempsa“ pač ne more biti, kajti izšel je več nego jeden teden poprej, nego je Bismarckov organ našel v njem kaj strašnega in odgovoril nanj. „Temps“ pa tudi nič takega pisal ni, samo strokovno je razpravljal, kako naj bi se razpostavila konjica. To pač ni nič takega. Vsaka država bode imela vsaj pravico, razpostavljati svoje vojake ob svojih mejah, kakor bode hotela. Kako je baš „Nordd. Allg. Zeit.“ nekoč zavrnila ruske liste, ki so se pritoževali, da Nemčija pomnožuje vojake ob nemško-ruske meji. Kaj pa je tedaj vzrok tej razdraženosti? Nemškemu državnemu zboru se bode kmalu predložil načrt o pomnoženju vojaštva. Opozicija se bode hodo upirala temu predlogu, pa tudi več vladi ne baš nasprotnih poslancev bode pomišljevalo, predno pritrdijo temu zakonu. Zato je treba poprej položaj, kolikor se da, črno naslikati, preudarjati, kaka nevarnost preti Nemcem od strani Francije.

Na Belgijem mislijo imenovati več državnih ministrov. Belgija ima sedaj 11 državnih ministrov (brez porfela); to so državniki, ki so bili kedaj ministri, ali jih je pa kralj za posebne zasluge imenoval ministre. Po obstoječih določbah se kralj v vseh težavnejših položajih posvetuje s temi državniki. Mejnimi je pa neki 7 liberalnih in le štirje konservativni. Vsled tega je ministerstvo sklenilo, da se več konservativcev pokliče za državne ministre. Sedaj je kralj prisiljen posvetovati se z liberalci. To stransko ministerstvo je sedaj vedno v naspotji s pravim ministerstvom, kar ovira vladanje.

V Carigradu mislijo, da sir Drumond Wolff morda v Egipt še šel ne bode, ampak bode že v Carigradu rešil svojo nalogo. To so pač le želje turške vlade, ki bi rada, da bi se Anglija v egiptovski politiki ravnala samo po turških željah.

Dopisi.

Iz Postojine 5. avgusta. [Izv. dop.] Kakor je bilo v jeseni lanskega leta po časnikih čitati, imenoval je bil c. kr. deželni šolski svet kranjski g. Dimnika stalnim učiteljem za Postojino. Menili smo, da bode imenovani učitelj koj v Postojino poklican, pa jako smo se motili. Dotičnemu se še dekret ni uročil, ker sta dva gospoda skovala neki protest proti imenovanju g. Dimnika za Postojino in ga naravnost ministerstvu za uk in bogočastje poslala. In glejte, kaj se zgodi. Slovence ljubeči minister Conrad prepreči sklep c. kr. deželne šolskega sveta in ukaže na novo službo razpisati.

Iz tega nam je bilo jasno, da pohlevni slovenski deželni šolski svet še sposoben ni, ljudske učitelje imenovati, čeravno taiste plačuje dežela. Da je temu res tako, smo bili potem, ko je deželni šolski svet v resnici službo razpisal, popolnem prepričani.

Za razpisano službo je gosp. Dimnik zopet prosil.

Čudna pripovedka starejšine napravila je na slušatelje neodvnljiv utis. V domišljiji predstavljali so si čarobni propad Ula-Džana z neizcerpljivimi zakladi čudodejnega žen-šena. In dobro čuvstvo obiskalo je njih spridene duše in okamnela srca.

— A kje je ta soteska? vprašal je Mandžur Seo-kvi po precej dolgem molčanju. Bil je očaran po pripovedovanji, ki ga je slišal.

— Ko bi jaz vedel, kje je, davno bi že bil v njej, rekel je zamišljeno Lonhou. — Dobro bi jo preiskal!... Tam raste na tisoče tisoč najlepših korenov žen-šena... Pa nikdo izmed nas je ne najde, pristavil je starejšina. — Tega ne dopušča sam božestveni Fo... Prišel pa bode čas, ko bode to sotesko našel priprost človek in on postane tak bogatin kakor je bil Ula-Džan... — Ali ti veš, Lonhou, koga je odločilo Nebo, da bode našel sotesko Ula-Džana? vprašal je Seo-kvi.

— Starci so mi pripovedovali, ko sem bil še majhen, — da bode čudno dolino Ula-Džana našel prej ali pozneje kak ulog Mandžur iz mesta Girina. Praznoverni Seo-kvi se je stresel po vsem telesu. Kri mu je udarila v glavo.

Nadžupanstvo Postojinsko, najbolj imovito izmed vseh deželnih občin, zahteva z ulogo na c. kr. deželni šolski svet, naj se g. Dimnik, kateri je za to mesto odlično sposoben, zopet imenuje učiteljem v Postojini, krajni in okrajni šolski svet sta ga sicer tretjega, pa vendar priporočala, a kaj stori zvit predsednik okrajnega šolskega sveta, kateri je ob enem častni član več Vipavskih občin. Čujte in strmite!

Pedagogom, katerim so se iz samega klečeplatstva hrbitišča zakrivila, položi na jezik, da ne treba deklishe šole v Postojini in vsi so mu pritrdili. Potem takem, nadaljuje slovenski častni občan, tudi ni potreba še jedne učiteljske moči in zopet so mu vsi pritrdili. Iz tega sledi, da gosp. Dimnik ne more imenovan biti, in vsi jednoglasno zakričé: Ne! Bravo gospod lisjak! — Torej bomo zanaprej imeli gospode in gospodičine: Thuma, Josinn, pl. Renzenberg in Steiner.

Gospod Dimnik bode pa menda v preiskavo prišel, zato ker se je drznil prositi za službo učitelja v Postojini.

Prepričani smo zdaj v dnu srca, kaj imamo v prihodnje pričakovati od osrečevalca Notranjske in častnega člana Vipavskih občin. Naj ga imenujejo še druge občine častnim občanom.

In kaj naj se iz tega učimo?

Da pod ministerstvom Conradovim velike dobrote uživamo in da se slovenstvo krasno razvija. Ako se temu razvitku ne bode zavrlo, moramo od samih dobrot poginiti.

Iz Dolenjega Logateca 3. avgusta. (Naše šolske in cerkvene razmere.) Pred nekoliko meseci zgubila je naša fara po smrti svojega župnika g. Markiča, sedaj še le pride na njegovo mesto v Gorenji Logatec njegov naslednik g. L. Bergant, župnik Dobovski.

V tem času storila je naša občina Dolenjelogaska vse potrebne korake pri preč. knezoškofijstvu in deželni vladi kranjski, da se odpravijo one že stare krivice in nedostatki duhovniških in cerkvenih zadev, ki prepogostoma razburjajo naše sicer potrpežljivo ljudstvo in ki živo spominjajo na razmere v nekdanjih turških pokrajinah.

Dolenji Logatec je že od začetka ustavnega življenja samostalna županija, ona ima svojo vzgledno (sedaj le) dvorazredno šolo z jako lepo urejenim šolskim vrtom, ima 2 cerkvi (jedno veliko in jedno manjšo), novozidano poslopje za jednega g. duhovnika, svojega organista, cerkovnika in lepo prostorno pokopališče itd. Kraj leži poleg železniške postaje, ima 225 hiš s 1538 prebivalci in se je radi obilega prometa v kratkem času toliko povzdignil, kot malokateri kraj na Kranjskem. V teku 8 let zidalo se ni nič manj, nego 22 novih hiš v naši občini. Število prebivalstva in seveda tudi število za šolo godnih otrok se je tolikanj pomnožilo, da dva razreda več ne zadostujeta, ako naj ima pouk kaj vspeha. Glede na to izrekel se je tukajšnji krajni šolski svet v zadnji seji za nujno napravo 3. razreda.

Da z malimi besedami dokazem nekoliko važnosti našemu kraju glede prometa, naj omenim, da je tukajšnji poštni urad 78 let že v rokah rodbine sedanjega g. poštarja; znano pa je, da se poštni uradi prejšnje čase neso ustvarjali tako pogostem in v vsakem kraju, kakor dandanes. Odkar je pa železnica naš kraj osrečila, postal je Dolenji Logatec

— Ti praviš; Mandžur iz mesta Girina? vprašal je s tresočim glasom.

— Da, Mandžur iz mesta Grina, potrdil je starejšina. — Kaj me tako debelo gledaš? ... pristavil je sumljivo. — Pa saj ti nesi Mandžur!...

Vsi so obrnili pogled na nemirnega vojaškega beguna. Gledali so ga z zavistjo. Znano je, da Kitajci sovražijo Mandžurje, svoje pokoritelje.

— Kaj Mandžur sem jaz? rekel je Seo-kvi, kakor bi bil razžaljen. — Tak kakor vi! ... Lejte, tepce! ... Zmislili so se, da sem Mandžur...

— Če si Kitajec, a ne mandžurski pes, tedaj slava Nebu, rekel je Lonhou. — Če si pa res Mandžur, kaj se če ... Prišel si v našo družino, postal naš tovariš in nikdo ti ne sme nič žalega storiti ... Da nikdo! pristavil je starejšina, in vse navzočno ostro pogledal.

— Povej, Lonhou, zakaj je božestveni Fo baš Mandžurja odločil, da najde ta sotesko, in ne Kitajca? vprašal je radoveden Ki-se, nevoljen, da je Fo dal prednost mandžurskemu psu pred pravimi slugi Sina Neba.

— Starci trdijo, da je Ula-Džan sam bil Mandžur.

šel skrito sotesko, nepristopno za navadnega umirajočega, in zakopal je Ula-Džana... Jedva je končal svoje delo, že je razpal na tisoče koscev, ki so premenili v tisoč rudečih volkov... Soteska Ula-Džana se je pri tej priči premenila v veličasten vrt z neizcerpljivimi zakladi čudodejnega žen-šena... Vsaka miš, vsaka podgana, ki je slučajno letela čez to čudno sotesko premenila se je v dražega sobola — tretja blagost božestvenega Fo... S tega časa so soboli: poprej jih ni bilo... Po volji Fo-a bodo živele rudeči volkovi, dokler ne usahne poslednji koren žen-šena. Ravno tisoč jih je... Ne ginejo ne, plode se pa tudi ne. Nikdo izmed ljudij ne sme poseči po njih življenji. Kdor ustrelji rudečega volka, postane žrtva tega duha gošče. Požrô vsakega nevernega tujca, ki bi se predrznil ukrasti najboljšo blagost Neba, koren žen-šena. Po volji božestvenega Fo smejo okoristiti se s tem čudodejnim korenem samo sinovi naše zemlje. Žen-šen ozdravi vsakotere bolezni in onemoglosti, kakor je je nekda ozdravljaj Ula-Džan...

Lonhou je umolknil. Poslušalci so pa tudi še nadalje zamišljeni molčali.

pravo stekališče prometa treh okrajev. Zadostuje naj, ako omenim le maso lesa, ki se dovažata tu sem, in ono blago, ki se dovažata v Idrijo od tu.

Kako pa stojimo v župnijskih in cerkvenih zadevah?

V teh zadevah je naša občina res pravi unikum mej rimsko-katoliškimi občinami na Kranjskem.

Po računu višjih cerkvenih in političkih oblastev plača naša občina, izvzemši jedno vasico, ki ne spada tudi k šolski občini, sedanjima gospodoma duhovnikoma v Gorenjem Logatcu nad 600 gld. le fasijonirane bire, torej več, nego je po novi postavi določena minimalna plača samostojnemu duhovniku; drugih plačil ne omenjam. Svoje cerkve popravljati ter organista in cerkvenika naše cerkve plačevati moramo sami, potrebe pri farni cerkvi, farovži itd. v Gorenjem Logatcu pa po razmerji posestva z dvema tretjinama. To so le nekatera površno omenjena bremena.

Kaj pa imamo od vsega tega?

Ob nedeljah, ako ni tisti dan tudi praznik, in nekaterekrat v tednu opravlja se v naši cerkvi sv. maša, jedenkrat v letu pa popoldanski krščanski nauk. (Moramo pa za vožnjo g. duhovnika iz Gorenjega Logatca plačati 60 gld.)

V šoli poučuje g. kaplan iz Gorenjega Logatca šolsko deco krščanski nauk po 4krat na teden. (Za to mu plača občina posebej 60 gld. nagrade.)

Ker ima občina naša svoje pokopališče, se umrli tukaj pokopavajo, novorojenci pa se krščujejo v Gorenjem Logatcu.

Že nad 70 let naše ljudstvo čuti in trpi te krivice in čim bolj se naša občina širi in napreduje, toliko večje in krivičnejše je to razmerje.

„Vsaka stvar jeden čas trpi,“ rekel je baje oni, ki je vojaka zibal. Tudi Dolenjelogaški občani naveličali so se tega robstva.

Nad 700 občanov podpisalo je peticijo in poslalo preč. knezoškofjstvu v Ljubljano. V njej navedene so jako stvarno vse dosedanje krivice in prosili se za ustanovo samostojne duhovnije v Dolenjem Logatcu. Jednako prošnjo uložil je občinski odbor na deželno vlado v Ljubljani.

Razlogov za potrebo samostojne duhovnije ni bilo težko dobiti. Ako imamo svojo prostornejšo cerkev, nego je farna, svoj novosezidani farovž, svojo šolo itd.; ako šolska občina broji 1400 duš in ima 195 za šolo godnih otrok, ako duhovniška le fasijonirana plačila naše občine minimalno kongruo 600 gld. presegajo, in ako ljudstvo, ki vsa ta bremena nosi, splošno želi v cerkvenih zadevah postati samostojno brez vsakeršne najmanjše podpore bodisi iz verskega zaklada ali od kake druge strani, kdo, ki ljubi pravico, sme reči, da zahtevamo le pičico preveč?

Dobro se res še vedno brezvestni ljudje raznih stanov, katerim se naše ljudstvo ne smili in ki hočejo, ker boljšega ne vedo, z nekakim „historičnim pravom“ opravičevati naše dosedanje vazalstvo in ne pomislijo, da se nikdo siliti ne sme krivico delati, še manj pa trpeti. Čim starejši je krivica, tem potrebniši je, da se odpravi.

No, hvala Bogu, da se to modruje tam, kjer glas ne sega do neba. Drugače se sodi v najmerodajnejših krogih. Visokočastito knezoškofjstvo skrbelo je pri imenovanju novega župnika za Gorenji Logatec za to, da ne bo nepotrebnih zaprek, ko

žur, doma iz Girina, odgovoril je Lonhou. — Mnoge Mandžurjev se je že prizadevalo najti prah Ula-Džana, pa zastorj: skoro vsi so poginili v gošči, le malo se jih je vrnilo domov po strašnem trpljenji ... Božestveni Fo je neki tako določil, kakor so pravili starci, da čudno sotesko najde samo oni Mandžur iz mesta Girina, kateri ujame živega rudečega volka in mu izkoplje obe očesi ... Tedaj mu bode volk sam kazal pot v sotesko ...

— Ali je že kdo poskušal ujeti rudečega volka? vprašal je Seo-kvi, s hrepenenjem poslušajoč starejšino.

— Mnogi so že skušali, pa njim ni prišel v roke ... Ako kdo prime zverino, se ta takoj premeni v strašno pošast in požre predrzneža ... Vsi so poginili! ... Nikdo se še ni vrnil, da bi se že pobahati mogel, da je imel v rokah rudečega volka.

Lonhou je umolknil in zamislil se.

— Nu, hajd na pot! Solnce je že izšlo! ... zaklinal je po kratkem premišljevanji, veselo skočivši na noge. Hajda! ... Žen-šen je kje tu v bližini! ... To je gotovo! ... Neso se zastorj pokazali po noči rudeči volkovi.

(Dalje prih.)

pride do ločitve in mi imamo popolno zaupanje, da se bo stvar kmalu nam povoljno rešila.

Nasprotniki naše stvari naj pa pomislijo, da peticija, podpisana od 700 občanov in občinskega odbora, ni igrača, ona je resni glas ljudstva, želje in zahteve, v njej navedene, neso kake prazne fraze otročaje, one so jednoglasni pojav plačujoče ljudske mase, ki je vredna, da se na njo ozira. Se li pa more komu za zlo jemati, ako za svoje plačilo zahteva, kar mu gre? — Več se pa ne zahteva.

Reorganizacija v našem zmislu je jedino sredstvo za odpravo stare krivice, upeljavo trajnega sporazumljenja mej obema občinama in jedino vodilo k miru in spravi.

Kdor je nasprotnega mnjenja, kdor našo pravično stvar zavirati hoče, naj prevzame tudi vso odgovornost za nasledke. Več občanov.

Iz mestnega zbora Ljubljanskega.

V Ljubljani 4. avgusta.

(Konec.)

Odbornik Potočnik podpira odsekov predlog, naj se zida šolsko poslopje, na cesarja Josipa trgu, kjer prostor ne stane nič, dočim se za druge prostore 12, 18, in celo 40.000 gld. zahteva. Trg bi se z novo zgradbo le olepšal, kolibe za perice in malo okusno zidana ledenica bodo zginile.

Odbornik Valentinčič je odločno proti zidanju na cesarja Josipa trgu, ki je potreben za trgovce, za vozove z lesom itd. ter predlaga stari živinski somenj. Prikupi naj se od g. Velkovrha poleg mestne ležeča za to stavbo potrebna parcela, ki meri 638 □ sežnjev za 5000 gld., to je □ seženj po 7 gld. 83.

Odbornik dr. Dolenc priporoča odsekov predlog, da se na cesarja Josipa trgu šola sezida, ker bi bil barbarizem, slovensko deco poditi v poslopje na starem živinskem sejmišču.

Odbornik Žagar je proti šoli na cesarja Josipa trgu. Na celem svetu se v večjih mestih hiše podirajo, da se pridobe veliki prostorni trgi, v Ljubljani pa naj se ravna drugače in naj se prosti lepi trgi zazidujejo. Govornik zmatra posestvo Pikel-novo še zmirom za najprilicnejše. Res stane 40.000 gld., a meri 4025 □ sežnjev in sozidala bi se tam lahko še jedna šola, odprla pa tudi preko posestva nova in potrebna cesta na kolodvor.

Podžupan Vaso Petrič priporoča bi najbolj nakup Škrjančeve in Činkoletove hiše, sicer pa cesarja Josipa trg.

Odbornik dr. Tavčar je odločno za cesarja Josipa trg. Vsi protigovori so ničevi in fraza. Cesarja Josipa trg ni zato, da bi se na njem razkazovali cirkusi in drugi škandali. Za vozove z lesom je še vedno dosti prostora. Pobija in zavrača vse razne ugovore in pravi naposled, da je prva naloga mestnega odbora, da se ceno zida. Tu ne gre, da bi se oziral mestni zastop na vrednost, ki je le idealna. Ves prostor, ki se ima zazidati na tem trgu, ne donaša nikakih dohodkov. Pomisliti pa je, da davkoplačevalci jako težko plačujejo obresti tudi od mestne posojilne zaklade posojenega denarja. Ako se pa že hoče staremu živinskemu trgu prikupiti prostora za 5000 gold., potem naj se dodá še 7000 gold. in kupi prostor, ki ga ponuja gospa Strzelbova. Ako se ne odobri stavbeni prostor na cesarja Josipa trgu, naj se v prvi vrsti ozira na ponudbo g. Strzelbove in nova šola zida nasproti novemu učiteljsku.

Odbornik dr. vitez Bleiweis je s strokovnjaškega stališča proti zidanju šole na cesarja Josipa trgu. Poslopje bi na tem prostoru ne imelo prave lege, celo zimo bi solnca ne bilo, sploh pa ne gre šola zidati pod hribom. Ako je vse jedno, kje se šola zida, da le prostor nič ne velja; no potem se lahko tam v bližini Kolizeja zida, kjer so hoteli zidati jahalnice. Stari živinski trg je jako prikladen za zidanje šole, zračen, sezidala se bode tudi lahko telovadnica in napravil vrt. Predaleč ni, kajti če hodijo v vadnico otroci iz celega mesta, ne bode ta kraj za otroke s sv. Petra ceste, Poljan, iz Kolodvorskih ulic in mestnega trga, katerim je namenjena, predaleč.

Odbornik Gogala pravi, da je uloga gospe Strzelbe nejasna in nasvetuje, da se za danes sklep o tej zadevi odloži.

Poročevalec profesor Zupan zagovarja odsekov predlog in naglašja, da v vadnico hodi le malo otrok, v šolo, ki se ima graditi, hodilo jih bode 600 in še več, tedaj je stari živinski trg predaleč, bila bi šola ta na skrajni periferiji mesta.

Pri glasovanju glasuje za odsekov predlog (šola na cesarja Josipa trgu) sedem odbornikov, za Valentinčičev predlog (šola na starem živinskem trgu) tudi sedem odbornikov, za Pakičev predlog (šola na Pikelnovem posestvu) le trije odborniki, torej so vsi trije predlogi v manjšini. Slednjič vsprejme se predlog odbornika Gogole, da se sklepanje o tej zadevi odloži.

V imenu stavbinskega odseka poroča odbornik Murnik in nasvetuje, naj se dovoli, da se izpelje kanal iz Predilnih ulic do Resljeve ceste k že dovoljenim 2000 gld. še 1784 gld. 40 kr.

Odbornik Žagar nasvetuje, ker bode ta kanal v veliko korist predilnice, naj bi magistrat povabil vodstvo predilne družbe, da primeren donesek za stavbo kanala doda. Oba nasveta se vsprejmeta in potem se javna seja sklene.

Domače stvari.

— (Gosp. Platon Andrejevič Kulakovski), profesor na vseučilišču v Varšavi, ustavil se je na svojem potovanju za par dnij v Ljubljani, da se pouči o naših razmerah. Gosp. Kulakovski poznat je mej učenjaki slovanskimi. Spisal je mej drugim knjigo o Vuku Karadžiću, letos pa v „Ciril-Metodovskem spomeniku,“ izdanem po profesorjih Varšavskega vseučilišča, razpravo o vzajemnem slovanskem jeziku.

— (Za šolo nemškega „Schulvereina“) delajo se v realnim poslopji že potrebne priprave, da bode pričetkom novega šolskega leta vse gotovo. Vse bode elegantno in z mnogimi troški, zakaj bi tudi ne, saj ima rezervni zaklad kranjske hranilnice denarjev dovolj in saj gospodov, kateri sklepajo in naročajo te stvari, ne velja niti vinarja njihovega denarja. Zatorej tisočak več ali manj, to ni niti govora vredno. Učitelji na tej šoli, katere bode seveda predlagal ali tudi že imenoval (?) predsednik „nemškega Schulvereina“ dr. Weitlof, bodo pravi pravcati „urgermani“. Kakor se sliši dojdeta dva iz dežele „der deutschen Schmerzenskinder“, iz Česke, in sta baje že oba določena. Ker slovenski prav nič ne znata, odločilo se je, da bode gosp. Sima poučeval slovenski jezik na tej šoli, da se tako zaslužnemu nemškemu agitatorju mej slovenskim učiteljstvom nakloni kaka nagrada.

— (Za tretje porotno zasedanje v Ljubljani) določen je kot predsednika namestnik tudi deželne sodnije svetnik g. Ludovik Ravnihar, kar je včeraj po pomoti izostalo.

— (Nov tlak) poklada se na Kongresnem trgu ob Kirbiševi hiši in ob hiši „Slovenske Matice“. Nadaljeval se bode po Gledališki ulici na frančiškanski most, kateri dobi na obeh straneh tak tlak, a iz raznobojnih plošč. Jednak tlak (Chamottepflaster) položil se bode tudi v Šelenburgovih ulicah. Ker se bodo slednje po tem jako ličnem tlaku in po novi zgradbi na mestu nekdanje gostilne pri „Zaponi“ zelo olepšale, bi bilo vender umestno misliti na to, da bi se odstranil neokusni zid pri Luckmanovem dvorišču nasproti c. kr. pošti, kar bi precej olajšalo promet v ondašnjeje soteski. Najbolje bi seveda bilo, ko bi se Luckmanova hiša malo pomaknila nazaj, k čemur pa menda nedostaje prave volje in požrtvovalnosti, da se pa odstranijo grdi prizidki, to bi se saj dalo izposlovati. Isto tako bi se pri hiši, kjer biva Čitalnica, prav lahko odpravili popolnem nepotrebnim „odrivaci“ (cestni kantoni), ki nimajo prav nobenega pomena, a so mimohodečim na potu.

— (V Rudolfovem) bila je minuli torek silna nevihta, ki je poškodovala veliko streh in podrta več kozolcev. Poginilo je mnogo tičev in tudi toča napravila je nekoliko škode.

— (Četvorčki.) Minoli petek porodila je v Gabrčah pri Senožečah kmetica, ki se je pred letom omožila, četvorčke. Vsi štirje bili so dečki, ki so pa kmalu po porodu pomrli.

— (Vabilo k slovesni besedi,) katero priredi „narodna čitalnica v Cerknici dne 9. avg. 1885 v spomin tisočletnice slovanskih apostolnov sv. Cirila in Metoda v prostorih gospoda Antona de Schiava. Spored: 1. „Spomin na Ljubico“, poje moški zbor. 2. Mendelsohn: „Vožnja po vodi,“ dvo-spev, poje gospa M. Gerbičeva in gospa E. Lavričeva. 3. a) Hölzel: „Solza,“ poje gospa E. Lavričeva. b) Abt: „Lahko noč deto moje sladko,“ poje gospa E. Lavričeva. 4. Zajc: „Lastovicam,“ poje gospod Franjo Gerbic. 5. Mendelsohn: „Ljudska pesem,“ dvospev, poje gospa M. Gerbičeva in gospa E. Lavričeva. 6. Bendel: „Oj kak čudno gane me,“

